International Online Journal of Educational Sciences, 2014, 6 (2), 381-397

iojes
www.iojes.net

International Online Journal of Educational Sciences

ISSN: 1309-2707

Attitudes of Primary Mathematics Pre-Service Teachers Candidates toward Graduate Education

Elif Bahadır[1] and Ahmet Şükrü Özdemir[2]

[1]Yıldız Technical University,Faculty of Education, Department of Elementary Education, Turkey; [2]Marmara University, Ataturk Faculty of Education, Department of Elementary Education, Turkey

ARTICLE INFO

Article History:
Received 17.02.2013
Received in revised form 11.09.2013
Accepted 20.09.2013
Available online 10.08.2014

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine attitudes of mathematics pre-service teachers candidates to graduate education in terms of variables such as numerical data, and also students' attitudes towards post-graduate education, the correlation analysis which was made with different components. The study consists of 139 candidates attending to Primary Education Departments in Marmara University in the 2006-2011 academic years. In the research method pattern consisted of quantitative data was conducted. The research data was consisted of general averages, preference ranking and using attitude scale which was developed by Ünal and İlter (2010) with the name of the scale of attitudes towards post-graduate education. The data on scale were analyzed SPSS 17.0. Moreover, correlation analysis was performed. According to the survey the attitudes of teachers of undergraduate to graduate education with general averages, and preference ranking (ranking shows the count of settled preferences) and the attitudes of graduate education in terms of the variables were statistically significant differences between the attitudes of graduate education. In general, students have a positive attitude to graduate education is seen. In addition to these graduate graduation average of average and high average graduation and there is a significant relationship between ALES score.

© 2014 IOJES. All rights reserved

Keywords:
Graduate education, teaching profession, attitudes, academic carrier, primary school teachers

Extended Summary

It becomes clear that in our rapidly developed and globalized world, most of the values changed and various approaches have emerged. In order for young people to move forward to the future with sound steps, academic achievement and post-graduate education requires more importance and more attention.

It is asserted that academic achievement is directly and indirectly related with many factors. Affective properties can be dealt with as one of these factors. When it is considered in this sense, it can be thought that affective properties such as attitude, self-sufficiency, motivation and anxiety will affect many factors especially students' desires and interest to the courses and as a conclusion this will influence the performance of the students accordingly their academic achievements. Knowing the attitude of an individual towards an object or a stimulus will provide us to anticipate the behavior of that individual against related stimulus. This is an important point in our study in which we made success predictions regarding post-graduate education of pre-service teachers. Pre-service teachers carried out by using numerical data, and also students' attitudes towards post-graduate education, the correlation analysis which was made with different components of the scale's findings were included by using 5 point Likert type

[1] Corresponding author's address: Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Davutpaşa Kampüsü Esenler /İstanbul Turkey
Telephone: +90 505 251 14 34
e-mail: ebahadir@yildiz.edu.tr
DOI: http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2014.02.012

© 2014 International Online Journal of Educational Sciences (IOJES) is a publication of Educational Researches and Publications Association (ERPA)

attitude scale which was developed by Ünal and İlter (2010) with the name of the scale of attitudes towards post-graduate education.

Method

139 primary mathematics pre-service teachers who were selected randomly among students who are studying from Marmara University, Educational Sciences Institute and Marmara University, Atatürk Educational Faculty and constitute the sample of this study.

During the process of making analyze regarding the academic achievements of pre-service teachers; students' scores from specified courses during under-graduate education, their overall average scores, university entrance exam scores together with their attitudes towards having an academic career were taken into consideration and it was tried to predict the achievements of students by using all these data as predictive variables.

Results

At the part related with the search regarding whether or not the attitudes of pre-service teachers towards graduate education effects their knowledge and skill achievement; according to the correlation results which were made by taking into consideration the attitudes toward graduate education scale, graduation score of pre-service teachers, academic personnel and postgraduate education entrance exam scores, together with university entrance exam scores and their preference ranking list, it was determined that there was a positive and significant correlation between graduated students' overall undergraduate scores and attitude scale, again in the same way, a negative, significant correlation drew attention between at which place current sophomore students of the faculty ranked their departments at their university preference ranking lists and the attitude scale towards graduate education conducted with the same students. By moving from these significant correlations, students' positive attitudes towards graduate education also have a role behind their efforts to have high average scores during their faculty education. At the same way, the candidates who ranked educational faculties on the top of their list before they entered the faculty, when they came to their second year at faculty, it was seen that when their attitudes towards graduate education was tested, they had high scores.

On the contrary, it was concluded that there was not a significant correlation between candidates' who completed their graduate education undergraduate education average score and their graduate average scores. Similarly, there was not a significant correlation between the candidates' who qualified for having graduate education undergraduate average scores and their academic personnel and postgraduate education entrance exam scores. In the same way, there was not a significant correlation between students' graduate average scores and their academic personnel and postgraduate education entrance exam scores.

Discussion

Success cannot be denied on the work done by considering the effect of attitude, attitude and success evaluated in conjunction with the students' positive attitudes towards academic study concluded there was brought about by a lot of success in the show. Generally positive attitude towards the studies of graduate teachers and exhibit a willingness Dönmez et al. (2012), Ören et al (2012), İlhan et al, (2012), Köksalan et al. (2010), Ünal and İlter, (2010), Erkılıç (2007), post-graduate training of teachers in the profession began negative attitudes about taking the next positive attitudes are demonstrated. Based on these relationships throughout the students' undergraduate GPA higher education faculty, graduate education is behind efforts to keep a positive attitude also plays a role. Yumuşak et al (2006) in their study had obtained results seem to support this finding. Prefer not yet entering the ranks of faculty training school in the same way that the top-ranked candidates in the second grade when they received high scores are measured attitudes towards post-graduate studies. However, candidates who have completed a master's degree and master's degree averages turned out to be a significant relationship between the average. Similarly, candidates who are eligible to receive a master's degree graduate in a relationship was found between the overall averages ALES scores. Graduate students in the same way, no significant correlation between the overall average scores did not

ALES. Undergraduate and graduate GPA, GPA avoid significant relationship between the content of graduate courses and undergraduate courses can be said to be due to a different. ALES scores not show a significant relationship averaged undergraduate and graduate, undergraduate and graduate course contents and the contents of ALES rather elementary mathematics graduate students with the foundation skills of logical reasoning and numerical procedure explained by the involvement of ALES exam is very high scores

Conclusion

According to the survey the attitudes of teachers of undergraduate to graduate education with general averages, and preference ranking (ranking shows the count of settled preferences) and the attitudes of graduate education in terms of the variables were statistically significant differences between the attitudes of graduate education. In general, graduate students have a positive attitude to education is seen. In addition to these graduation average and high average graduation and there is a significant relationship between ALES score. In general the attitudes of students to graduate education were positive.

İlköğretim Matematik Öğretmeni Adaylarının Lisansüstü Eğitime Yönelik Tutumları (Marmara Üniversitesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği ABD Örneği)*

Elif Bahadır[1] ve Ahmet Şükrü Özdemir[2]

[1] Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Türkiye; [2]Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Türkiye

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihçesi:
Alındı 17.02.2013
Düzeltilmiş hali alındı 11.09.2013
Kabul edildi 20.09.2013
Çevrimiçi yayınlandı 10.08.2014

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim matematik öğretmeni adaylarının lisansüstü eğitime olan tutumlarının lisans mezuniyet genel ortalaması, üniversiteye giriş puanı ve tercih sıralamaları değişkenleri açısından belirlemektir. Çalışmada ayrıca Lisans ve yüksek lisans genel ortalamaları arasında ve bu ortalamalarla ALES puanı arasındaki ilişkileri belirlemek esas alınmıştır. Çalışma grubunu 2006-2011 yılları arasında Marmara Üniversitesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören /görmüş 139 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmada nicel bir yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın verileri lisans ve yüksek lisans mezuniyet genel ortalaması, üniversiteye giriş puanı ve tercih sıralamaları ile Ünal ve İlter tarafından 2010 yılında geliştirilen lisan¬süstü eğitime ilişkin tutum ölçeğinden oluşmuştur. Ölçekteki verilerin SPSS 17.0 paket programında korelasyon çözümlemesi yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının lisans genel ortalamaları ile lisansüstü eğitime olan tutumları arasında ve tercih sıralamaları (kaçıncı tercihlerine yerleştiklerini gösterir sıralama) ile lisansüstü eğitime olan tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler görülmüştür. Genel olarak öğrencilerin lisansüstü eğitime olan tutumlarının olumlu olduğu, görülmüştür. Bunların yanında yüksek lisans mezuniyeti ortalaması ve lisans mezuniyeti ortalaması arasında ve yüksek lisans mezuniyeti ortalaması ile ALES puanı arasında da anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir.

© 2014 IOJES. Tüm hakları saklıdır

Anahtar Kelimeler: Lisansüstü Eğitim, Öğretmenlik Mesleği, Tutum, Akademik Kariyer, İlköğretim Öğretmenleri

Giriş

Tutum; bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutlarıyla davranışın önemli bir açıklayıcısı olarak görülmektedir. Tutum, "bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir" (Kağıtçıbaşı, 2010).

Tutumlar öncelikle sosyal psikolojinin konusu olmuş ancak daha sonra meydana gelen gelişme ve değişmelerle birlikte çeşitli disiplinler de insan tutumlarıyla ilgilenmeye başlamıştır. Günümüzde tutumlar ekonomiden psikolojiye kadar çok sayıda disiplin alanının araştırma konusu olmuştur (Çeliköz ve Çetin, 2004). Eğitim bilimleri de bu alanlardan biridir. Genelde bireylerin kariyer gelişimleri, özelde ise öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının kariyer gelişimlerine yönelik tutumları eğitim bilimi alanında yürütülen pek çok araştırmanın odak noktası durumundadır. Öğretmenlerin kariyer gelişimleri hem bireysel anlamda kendileri için hem de kendilerini pek çok alanda örnek alan öğrenciler için yadsınamaz önemi olan bir konudur.

Kariyer kavramı, bireyin çalışma yaşamı boyunca herhangi bir iş alanında ilerlemesi, deneyim ve beceri kazanması (Erdoğmuş, 2003) olup değerler, davranışlar ve motivasyon kavramlarına odaklanmaktadır (Hall, 1994). Diğer bir ifadeyle kariyer, bir insanın herhangi bir iş alanında adım adım ve sürekli olarak ilerlemesi, deneyim ve beceri kazanmasıdır (Aydemir, 1995). Kariyer, bireyin yaşamı boyunca izlediği faaliyetlerle

* Doktora tezinden üretilmiş makaledir.

[1] Sorumlu yazarın adresi: Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Davutpaşa Kampüsü, Esenler/ İstanbul
Telefon 090 505 251 14 34
e-posta: ebahadir@yildiz.edu.tr

DOI: http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2014.02.012

ilişkili bireysel olarak elde edilmiş davranışları, bireyin karşılaşabilecek olanakları, psikolojik ödülleri ve daha iyi bir yaşam biçimini ifade eder (Aytaç, 1997).

Kurumlarda yaşanan hızlı değişimler hem kurumların hem de çalışanların kariyer kavramına bakışını değiştirebileceğinden, ilk kariyer adımlarının atıldığı eğitim hayatının da bu değişimlerden etkilenmesi beklenmektedir. Kariyerin değişen özelikleri, fark yaratan bilgi, beceri, yetenek ve tutumlara sahip çalışanlara, kendini bir kuruma adayan çalışanlardan daha fazla önem vermektedir. Bireylerin kariyerlerini bu faktörleri göz önünde bulundurarak yapılandırması, kurumların da insan faktörünü akılcı ve doğru bir şekilde kullanması, üniversite camiasında öğrenci ve akademisyenlerin tutumlarında ve onlardan kaynaklanan problemlerin çözümüne katkıda bulunacaktır. Bu nedenle eğitim sistemlerinin de uzmanlıklara ve geliştirmeyi amaç edinmiş yetkinliklere dayalı yapılandırılması gerekmektedir (Özer, 2001).

Eğitim sisteminin odağı durumunda olan öğretmenler için kariyer gelişimi önemli bir yer tutmaktadır. Kariyer gelişiminin önemli bir basamağı da üniversitelerde verilen lisansüstü eğitim ile sağlanmaktadır. Lisansüstü eğitim son zamanlarda diğer sektörlerde olduğu gibi eğitim sektöründe de yükselen bir eğilim haline gelmektedir.

Lisansüstü eğitim, lisans derecesi ya da diploması almış olanlara ilgi duydukları bir bilim dalında yüksek lisans ya da doktora öğrenimi yaparak uzmanlaşma olanağı sağlamak üzere düzenlenen eğitimdir (Oğuzkan, 1993). Lisansüstü öğretimin amacı, sadece bireyin kendisine yaptığı yatırım değildir. Lisansüstü öğretimin bireyler için sayılan amaçları dışında, ülke kalkınması için gerekli nitelikli insan gücünü hazırlamak ve bu insan gücünü hazırlayacak öğretim üyesini, bilim insanlarını yetiştirmek gibi amaçları da vardır. Türkiye'de lisansüstü öğretim, lisans eğitimine dayalı olan yüksek lisans ve doktora eğitimiyle sanat dallarında yapılan sanatta yeterlik çalışması ve tıpta uzmanlıkla bunların gerektirdiği eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama etkinliklerinden oluşan eğitim olarak tanımlanabilir (Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği, Mad. 2; Yükseköğretim Kanunu, Mad.3). Bu öğretim, üniversitede lisansı izleyen derecelere götüren, araştırma yoluyla bilim ve teknoloji üreten ve ülke kalkınmasına yön çizen bilim insanı yetiştirmeyi amaçlayan, planlı, programlı bir eğitim kademesidir (Varış, 1984).

Üniversitelerin ülke sorunlarının çözümlenmesine yönelik araştırma yapmalarında, yüksek nitelikli öğretim üyesi, bilim insanı ve araştırmacı yetiştirmelerinde, toplumların geleceğini hazırlayacak evrensel değerleri kazanmış, bilgi toplumunun gereklerini özümsemiş, üstün yeteneklerini geliştirmiş ve çağdaş toplum için gerekli seçkinleri yetiştirmede lisansüstü öğretimin önemli bir rolü bulunmaktadır (Özoğlu, 2001).

Lisansüstü öğretim, bilim alanında yetkinleşme ve uzmanlaşma açısından dünyada bir zorunluluk haline gelmiştir. İş gücü piyasalarının, birçok alanda olduğu gibi kendisi için işgücünü hazırlayan eğitim kurumları üzerinde etkileri açıkça görülmeye başlanmıştır. İş gücü piyasasında kendilerine yer elde etmeye çalışan bireyler, aranan bir iş gören olabilmek için işgücü talebinde sürekli uzayan kuyruğun başına geçme çabası içindedirler. Lisans düzeyinde mezun sayısının artması, bireyleri daha ileri eğitim düzeylerine ve daha farklı niteliklerle donanmaya yönlendirmektedir. Bu anlamda lisansüstü öğretim bireyin gelecekteki gelirini ve sosyal statüsünü artırmaya yönelik yaptığı bir yatırım olarak görülebilir. Öğretmen adayları için de durum böyledir.

Öğretmenlerin, lisans sonrasında da iş başında eğitimini sürdürmelerinde uzmanlaşma, kendi niteliğini yükseltme, eğitim alanındaki yenilikleri takip etme ve sınıf ortamında bunları uygulayabilme bakımından lisansüstü eğitimin önemi büyüktür. Öğretmen adayları lisansüstü eğitim yaparak mesleki açıdan kendilerini geliştirmekte ve araştırmacı, yaratıcı bir kimlik kazanmaktadır. Bu bireyler kurumların içinde yer alarak yol gösterici rolünü üstlenmektedir. Yapılan araştırmalarda lisansüstü eğitiminin öneminden bahsetmektedir.

Günümüzde bilgiye ulaşma ve niteliği arttırmada lisansüstü eğitim giderek önem kazanmaktadır (Çoklar ve Kılıçer, 2007). Öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri için lisansüstü eğitim olanakları yaygınlaştırılmalıdır (Uras ve Kunt, 2005). Öğretmenler, eğitim araştırmalarından haberdar olmak için lisansüstü eğitim yapmaya teşvik edilmelidir (Çepni ve Küçük, 2002).

Türkiye'de en az tartışılan konulardan biri lisansüstü öğretimdir ve bu konuyla ilgili araştırmaların yetersiz olduğu görülmektedir (Karakütük, 2000, 2002; Özoğlu, 2001). Türkçe eğitimi alanında yapılan

lisansüstü çalışmalar; "lisansüstü eğitim programları ve öneriler" (Özbay, 2008), "çeşitli üniversitelerdeki lisansüstü programların değerlendirilmesi" (Tosunoğlu ve Kayadibi, 2007), "yüksek lisans tezlerinde nitel araştırma tekniklerinin yeri" (Beyreli ve Arı, 2008) ve "lisansüstü çalışmalarında metin incelemeleri" (Kaçalin, 2008) üzerine odaklanmıştır.

Lisansüstü eğitim konusunda yapılan araştırmalardan Karakütük (1999) ve Aslan (2007)'a ait olan çalışmalarda lisansüstü öğretim programının zamanının, çalışan öğrencilerin durumuna uygun düzenlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Oğuz (2004) araştırmasında, yükseköğretim programlarında öğrencilerin çoğu kez 1–2 kez sınavla değerlendirilmekte; bu sınavlarda, hangi noktalarda eksiklikleri, yanlışlıkları olduğunu anlayamadıklarını belirtmişlerdir. Bu çalışma, İpek, Şahin ve Çepni'nin (2007) çalışmasında lisansüstü eğitim öğrencilerine etkili geri dönüt verilmesi gerektiği vurgulamışlardır. Akademik kariyer ve lisansüstü eğitime odaklanmış benzer çalışmalarda da vurgulandığı üzere; Bir ülkenin sosyal, kültürel, ekonomik açıdan sürekli gelişme göstermesinde yükseköğretimin çok büyük bir etkisi vardır. Yükseköğretim, öğretim ve araştırma işlevlerini üzerine alarak nitelikli insanları yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Yükseköğretimin içinde yer alan lisansüstü eğitim toplumun ihtiyacı olan araştırmacı bireylerin yetiştirildiği eğitim sürecidir. Nitekim ülke içinde her kurumun araştırmacı alanında uzmanlaşmış bireylere ihtiyacı vardır. Öğretmen yetiştirme programlarında da durum böyledir. Öğretmenlerin değişen dünyaya yönelik akademik kariyerleri ve meslekleriyle ilgili etkin değer ve tutum kazanmaları da, en az bilgi kadar gereklidir.

Akademik başarının dolaylı ve direk olarak birçok faktörle ilişkili olduğu ileri sürülmektedir. Duyuşsal özelliklerde bu faktörlerden birisi olarak ele alınabilir. Bu bağlamda düşünüldüğünde, tutum, öz yeterlik, motivasyon, kaygı gibi duyuşsal faktörlerin, başta öğrencilerin derse karşı istek ve ilgilerini olmak üzere bir çok faktörü etkileyeceği ve bunun da öğrencilerin performanslarını dolayısıyla akademik başarılarını etkileyebileceği düşünülebilir. Tutumlar, insan davranışlarının en önemli tayin edicilerinden biridir. Bireylerin tutumları, sevgileri, nefretleri ve davranışlarını önemli ölçüde etkiler (Morgan 1991).

Bu bakımdan tutumların ölçülmesi, ilgili nesne ya da duruma ilişkin insanların sahip oldukları tutum derecesinin bilinmesi birçok alanda istenen bir durumdur (Erkuş, 2003). Bir derse karşı olumlu tutum geliştirme; derse katılma isteği, karşılık vermekten tatmin olma, bir değeri olduğunu kabullenme ve bir değer olarak kabulüne taraftar olma şeklindeki davranışları içerir (Özçelik 1998). Daha öncede belirtildiği gibi tutum, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutlarıyla birey davranışlarının önemli ve kritik bir yordayıcısı olarak görülen psikolojik bir yapıdır (Anderson 1988).

Aşağıda farklı akademik alanlarda tutumla ilgili yapılmış bazı çalışmalara yer verilmektedir.

Oliver ve Simpson (1988), öğrencilerin fen bilgisine karşı tutum ve motivasyonlarının akademik başarı üzerindeki etkilerini araştırmışlar. Tutum puanlarının akademik başarıyı yordamadığı fakat motivasyonun akademik başarıyı yordadığını belirtmişlerdir. Levin, Naama ve Zippora (1991), yaptıkları çalışmada tutum puanlarının akademik başarıyı anlamlı bir şekilde yordadığını ve tutumların erkeklerin akademik başarısını açıklamada kızlara göre daha fazla rol oynadığını belirtmişlerdir. Genellikle akademisyenler matematik başarısı ile tutum arasında güçlü bir ilişkinin var olduğu çalışmalarında bildirilmektedirler.(Tapia ve Marsh, 2004).Yaşam boyu öğrenme arzusu ile tutum arasındaki ilişkide gelecekte iyi bir kariyer için referans olarak çeşitli çalışmalarda (Horn, Balazsi, Takacs ve Zhang, 2006) gösterilmiştir. Kan ve Akbaş (2006), Mersin il merkezinde 10 lisede öğrenimlerini sürdüren 819 öğrenci üzerinde yapmış oldukları araştırma sonucunda, öğrencilerin kimya dersine ilişkin tutum puanları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır. House ve Prison (1998), Üniversite birinci sınıf İngilizce bölümü öğrencileri üzerinde yapmış oldukları araştırma sonucunda, öğrencilerin İngilizce dersine ilişkin tutum puanları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır. Araştırma sonuçları, derslere yönelik geliştirilen tutumların eğitim ve öğrenme açısından son derece önemli olduğunu göstermektedir.

Araştırmamızın odak noktası olan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitimlerine yönelik yapılan bazı araştırmalara değinecek olursak; Alhas (2006) tarafından yapılan "lisansüstü eğitim yapmakta olan Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenlerinin lisansüstü eğitime bakış açıları (Ankara ili örneği)" başlıklı yüksek lisans çalışmasında anket yardımıyla toplanan veriler sonucunda öğretmenlere lisansüstü eğitimin kazandırdığı beceriler sırasıyla "akademik çalışmalar için dayanak oluşturması, bilimsel araştırma ile bilgiye erişme,

değerlendirme ve yorumlama becerisi geliştirme, mesleki çevre ve öğrenciler ile iyi ilişkiler kurma, çevrenin, okulun ve sınıfın eğitim-öğretim problemlerini bilimsel yollarla çözmede yardımcı olmak" şeklinde ortaya konulmuştur.

Öğretmenlerin lisansüstü eğitimi tercih etmelerinde, akademik personel olma istekleri, kişisel gelişim ve meslekî kariyer kazanma isteklerinden sonra gelmiştir. Başer vd. (2005) tarafından yüksek lisans yapan öğretmenlere yönelik yapılan bir araştırmada da benzer sonuca ulaşılmış, ancak Oluk ve Çolak'ın (2005) lisansüstü eğitim alan öğretmenlere yönelik yaptığı araştırma sonucuna benzerlik göstermemiştir. Başer vd.(2005) araştırmalarında yüksek lisans eğitimi alan öğretmenlerin %16,7'sinin akademik kariyer için lisansüstü eğitim aldıkları sonucuna ulaşırken, Oluk ve Çolak (2005)araştırmalarına katılan bütün lisansüstü eğitim alan öğretmenlerin, akademik kariyer ve üniversitelerde görev almayı lisansüstü eğitime başlama sebebi olarak belirttikleri sonucuna ulaşmıştır. Araştırmada öğretmenlerin özellikle kişisel gelişimleri için lisansüstü eğitimi tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Kişisel gelişimleri ile ilgili alanda kendisini geliştirme, eğitim sorunlarına çözüm üretme, bilimsel merak, eğitim programlarında yetkinlik, yenilikleri takip etme ve yan alan isteği görüşleri ortaya çıkmıştır.

Kara (2008), matematik öğretmenlerinin lisansüstü eğitim deneyimleri ve okul yaşantılarına yansımalarını incelediği çalışmasında, lisansüstü eğitim yapan matematik öğretmenlerinin aldıkları lisansüstü eğitimin kişisel ve mesleki gelişimlerine katkısını, kendi alanlarıyla ya da eğitim-öğretim ile ilgili gelişmeleri internet ortamında makale okuyarak veya gazete okuyarak takip etme, lisansüstü eğitimin öğretmenler arasında sosyalleşmeyi sağlaması, öğretmenlerin birbirlerinin geliştirmelerine yardımcı olması, yansıtıcı düşünme becerilerine sahip olmaları şeklinde ifade ettikleri sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmenlerin kaydoldukları programı tercih etme gerekçesi olarak "alanıyla ilgili bilgi sahibi olmak ve yeni öğretim yöntem ve tekniklerini tanıma, alanıyla ilgili bilgileri takip etme" öne çıkan sebepler olmuştur. Bu da öğretmenlerin lisansüstü programlarından beklentilerinin hangi konularda yoğunlaştığını göstermektedir. Öğretmenlerin kaydoldukları programın beklentilerini karşılaması ile ilgili olarak da araştırmaya katılan öğretmenlerin yarıdan bir fazlasının kaydolduğu programın beklentilerini karşılamadığı şeklinde görüş belirttiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç lisansüstü eğitime olan beklentinin gerçekleşme durumunu göstermesi açısından önemlidir. Yapılan araştırmalarda genellikle öğretmen adaylarının lisansüstü eğitim almaya karşı olumlu tutum ve isteklilik sergiledikleri Dönmez vd. (2012), Şaşmaz Örenvd. (2012), İlhan vd, (2012), Koksalan vd. (2010), Ünal ve İlter, (2010), Erkılıç (2007), mesleğe başlayan öğretmenlerin ise lisansüstü eğitim alma konusunda olumlu tutumlar yanında olumsuz tutumlar da sergiledikleri görülmektedir. Doğusan (2003) tarafından"İlköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin, öğretmenlerin lisansüstü öğrenimi konusundaki tutumları (Kırıkkale il örneği)" başlıklı yüksek lisans tezinde Kırıkkale ilinde toplam 299 yönetici ve öğretmenin lisansüstü eğitime bakış açısı ölçek yardımıyla belirlenmiş, buna göre yönetici ve öğretmenlerin lisansüstü öğrenime ilişkin genel tutumları, lisansüstü öğrenime giriş koşulları, lisansüstü öğrenim süreci ve lisansüstü öğrenim sonrası ile ilgili olumsuz tutum sergilemişler, lisansüstü öğrenimin önemi konusunda ise kararsız kalmışlardır. Adıgüzel ve İpek (2010) tarafından ilköğretim birinci ve ikinci kademe öğretmenlerinin lisansüstü eğitime ilişkin beklentileri üzerine yapılan çalışmada lisansüstü eğitim "genel yarar, kişisel gelişim, maddi çıkar" boyutlarında olumlu bulunurken olumsuz beklentilerin de bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ülkemiz dışındaki öğretmenlerin lisansüstü eğitim yapma nedenleri arasında da kendini geliştirme ile yeni yöntem ve teknikleri öğrenme öne çıkmaktadır. (Kyriacou & Kunc, 2007; Bertram, Mthiyane & Mukeredzi, 2012).

Yapılan çalışmalar ışığında lisansüstü eğitime yönelik öğretmen adaylarının tutumlarının çoğunlukla olumlu yönde olduğu kanısına varılmaktadır.

Bahsedilen araştırmalardan da anlaşıldığı üzere öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime olan tutumları ve öğretmenlik mesleğine yönelik yapılan çalışmalar çoğunluktadır. Ancak öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelik tutumlarının farklı bileşenler çerçevesinde irdelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Öğretmen adayları için zorlu bir süreç olan ve çoğunlukla çalışma hayatıyla birlikte sürdürmeye çalıştıkları lisansüstü eğitim, akademik kariyerlerinde ilerlemek isteyen öğretmen adayları için önemli bir yer tutmaktadır.

Lisans öğrenimleri süresince akademik ilerleme için, lisansüstü eğitime ilgi duyan öğretmen adaylarının lisans ve yüksek lisans genel ortalamaları ve lisansüstü eğitime olan tutumları arasında ve bu

ortalamalarla lisansüstü eğitime girişte önemli değeri olan ALES puanı arasındaki ilişkileri belirlemenin akademik kariyerinin başında bulunan öğretmen adaylarının bu konuya yönelik farkındalıklarını arttırabilme açısından önemli olduğunu düşünmekteyiz süreçte akademik kariyer gelişimine önem veren öğretmen adaylarının bu zorlu sürece dair olumlu tutum geliştirmeleri önemli bir konudur.

Bu sebeple çalışmamızda öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelik tutumları lisans mezuniyet genel ortalaması, üniversiteye giriş puanı ve tercih sıralamaları değişkenleri açısından belirlemektir. Çalışmada ayrıca Lisans ve yüksek lisans genel ortalamaları arasında ve bu ortalamalarla lisansüstü eğitime girişte önemli değeri olan ALES puanı arasındaki ilişkileri belirlemek açısından incelenmeye değer görülmüştür

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği A.B.D.'da (İ.Ö.M.Ö. A.B.D) öğrenim gören/görmüş öğretmen adaylarının;

1. Lisans ve yüksek lisans genel ortalamaları arasında ve bu ortalamalarla ALES puanı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Lisansüstü eğitime yönelik tutumları ile lisans mezuniyet genel ortalaması, üniversiteye giriş puanı ve tercih sıralamaları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Sorularına yanıt aramaktır.

Yöntem

Öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime olan tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesini amaçlayan bu araştırma ilişkisel tarama modelinde desenlenmiştir.

Araştırmada öğrencilerin kişisel bilgilerini ve lisansüstü eğitime ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla Ünal ve İlter (2010)'in "Öğretmen Adaylarının Lisansüstü Eğitime Olan Tutumları"'nı ölçmek için geliştirdikleri Tutum ölçeği kullanılmıştır. 5'li Likert tipinde olan bu tutum ölçeğinin kullanılmasıyla, çalışma öğrencilerin lisansüstü eğitime olan tutumlarını belirleme amacını taşıyan betimsel nitelikte bir araştırma özelliği taşımaktadır.

Örneklem

Araştırmanın evrenini Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesinin İlköğretim Matematik Öğretmenliği Anabilim (İ.Ö.M.Ö. A.B.D) dalında yüksek lisans ve lisans öğrenimi gören/görmüş öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü ve M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesinde okuyan/mezun olmuş öğrencilerinden yansız olarak seçilen toplam 139 ilköğretim matematik öğretmeni adayı ise araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Araştırmada örneklem grubu içindeki öğrencilerden 39 tanesi 2006-2010 yılları arasında yüksek lisans öğrenimi gören/görmüş öğrenciden 48 tanesi 2010-2011 yıllarında lisans eğitiminden mezun olmuş öğrencilerden, 52 tanesi ise 2009 yılında fakülteye girmiş ve halen lisans öğrenimine devam eden öğrencilerden oluşmaktadır. Bu şekilde araştırmacı tarafından amaçlı örneklem grubu seçilmiştir.

Balcı'ya (2006) göre, amaçlı örneklem, araştırmacı tarafından kimlerin seçileceği konusunda kendi yargısını kullandığı ve araştırmacının amacına en uygun olanları seçtiği bir örneklem türüdür. Amaçlı örnekleme maksimum çeşitlilik yöntemine göre seçilmiştir. Maksimum çeşitlilik örneklemesi yöntemindeki amaç, çeşitliliği sağlamak yoluyla evrene genelleme yapmak değil, çeşitlilik arz eden durumlar arasında ne tür ortaklıkların ve benzerliklerin var olduğunu bulmaktır (Şimşek ve Yıldırım,2004).

Tablo 1. Örneklem Sayıları

	Üniversite	Fakülte/ Bölüm	Örneklem
2006-2010 yılları arasında yüksek lisans öğrenimi gören/görmüş	Marmara Üniversitesi	Eğitim Bil. Enstitüsü İlköğretim Matematik Öğretmenliği	39
2010-2011 yıllarında lisans eğitiminden mezun olmuş	Marmara Üniversitesi	Eğitim Fak. İlköğretim Matematik Öğretmenliği	48
2009 yılında fakülteye girmiş ve lisans öğrenimine devam eden	Marmara Üniversitesi	Eğitim Fak. İlköğretim Matematik Öğretmenliği	52
TOPLAM			139

Veri Toplama Aracı

Araştırmamızda öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Ünal ve İlter (2010) tarafından geliştirilen 25 tutum maddesinden oluşan 5'li Likert tipinde hazırlanmış tutum ölçeği kullanılmıştır.

Ünal ve İlter 2010 tarafından geliştirilen ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilere ait kişisel bilgilere dayalı 5 madde bulunmaktadır. İkinci bölümde ise öğrencilerin lisansüstü eğitime yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla 25 tutum maddesinden oluşan tutum ölçeği yer almaktadır. İlgili literatür, uzman kanısı ve öğrenci görüşlerinden yararlanılarak oluşturulan 25 maddelik tutum ölçeğinin geçerliliği için faktör analizi yazarlar tarafından yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda tutum maddelerinden 2 faktörün tespit edildiği görülmektedir. Bu faktörlerden biri lisansüstü eğitimin "işlev boyutu" diğeri ise öğrencilerin lisansüstü eğitime ilişkin "istek boyutu"dur. Ölçeğin uygulanmasıyla elde edilen puanların güvenirliği Cronbach Alpha (iç tutarlılık) güvenirlik formülü kullanarak hesaplandığı belirtilmektedir. Bu ölçeğin tüm olarak Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,95; KMO değeri 0,92 olarak yer almaktadır. Elde edilen bu sonuçlara göre ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğu görülmektedir. Bartlett testinin ise 8074,641 şeklinde bulunduğu belirtilmiş, Bartlett testinin sonucu 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bartlett testine göre, değişkenler arasında bir korelasyon bulunmuştur ve faktör analizi bu değişkenlere uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre, faktör yükü 0,35 ve 0,35'ten büyük olanlar ikinci analiz için yazarlar tarafından seçilmiş ve toplam 15 madde işler durumda gözükmüştür.

Araştırmada kullanılan ölçek, daha önceden geçerlilik ve güvenirliği yapıldığı için, araştırmacı, yeniden geçerlilik ve güvenirlik yapma ihtiyacı duymamıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 17.00 paket programı kullanılarak, analiz edilmiştir. Araştırmaya öğrencilerin lisansüstü eğitime yönelik geliştirdikleri tutumlar ve lisans mezuniyet genel ortalaması, üniversiteye giriş puanı ve tercih sıralamaları ve ALES puanı arasında bir ilişki (korelasyon) olup olmadığını ve böyle bir ilişki varsa düzeyinin ne olduğunu tespit etmek amacıyla korelasyon analizi yapılmış ve sonuçlar Pearson Momentler Çarpımına göre değerlendirilmiştir. Anlamlılık 0.05 olarak belirlenmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Bulgular bölümünde araştırmanın alt problemleri esas alınarak elde edilen sonuçlar 2 başlık altında sunulmuştur.

Lisans ve Yüksek Lisans Genel Ortalamaları Arasında ve Bu Ortalamalarla ALES Puanı Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular

Korelasyon bulguları farklı öğrenci gruplarına yönelik yapıldığından analizler öğrenci gruplarının öğrenim gördükleri yıllara göre raporlaştırılmıştır.

Lisans genel ortalaması-ALES korelasyonu. Bu korelasyon bulguları 2006 -2010 yılları arasında yüksek lisans eğitimi almış/alan öğrencilerin lisans mezuniyeti ortalaması ve ALES sınav notları dikkate alınarak elde edilmiştir.

Tablo 2. 2006-2010 yılları arasında yüksek lisans eğitimi almış/alan öğrencilerin lisans mezuniyeti ortalaması ve ALES sınav notu korelasyon tablosu

	N	r	p
Lisans Ortalaması & ALES	28	,286	,141

r: Pearson Korelasyon Katsayısı, p: Anlamlılık düzeyi, p<.05 referans alınmıştır, N: Veri Sayısı

Tablo 2 incelendiğinde 2006 -2010 yılları arasında yüksek lisans eğitimi almış/alan öğrencilerin lisans mezuniyeti ortalaması ve ALES puanı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. (r=0.286, p>.05)

Yüksek lisans genel ortalaması-ALES korelasyonu. Bu korelasyon bulguları 2006 -2010 yılları arasında yüksek lisans eğitimi almış/alan öğrencilerin yüksek lisans mezuniyeti ortalaması ve ALES sınav notları dikkate alınarak elde edilmiştir.

Tablo 3. 2006-2010 Yılları Arasında Yüksek Lisans Eğitimi Almış/Alan Öğrencilerin Yüksek Lisans Mezuniyeti Ortalaması ve ALES Sınav Notu Korelasyon Tablosu

	N	r	p
Yüksek Lisans Ortalaması &ALES	28	-,050	,799

r: Pearson Korelasyon Katsayısı, p: Anlamlılık düzeyi, p<.05 referans alınmıştır, N: Veri sayısı

Tablo 3 incelendiğinde 2006 -2010 yılları arasında yüksek lisans eğitimi almış/alan öğrencilerin yüksek lisans mezuniyeti ortalaması ve ALES puanı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. (r= -0.050, p>.05)

Yüksek lisans genel ortalaması- lisans genel ortalaması korelasyonu. Bu korelasyon bulguları 2006 -2010 yılları arasında yüksek lisans eğitimi almış/alan öğrencilerin yüksek lisans mezuniyet ortalaması ve Lisans mezuniyeti ortalaması dikkate alınarak elde edilmiştir.

Tablo 4. 2006-2010 Yılları Arasında Yüksek Lisans Eğitimi Almış/Alan Öğrencilerin Yüksek Lisans Mezuniyeti Ortalaması Ve Lisans Mezuniyeti Ortalaması Korelasyon Tablosu

	N	r	p
Yüksek Lisans Ortalaması & Lisans Ortalaması	28	,259	,184

r: Pearson Korelasyon Katsayısı, p: Anlamlılık düzeyi, p<.05 referans alınmıştır, N: Veri sayısı

Tablo 4 incelendiğinde 2006-2010 yılları arasında yüksek lisans eğitimi almış/alan öğrencilerin yüksek lisans mezuniyeti ortalaması ve lisans mezuniyeti ortalaması arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. (r=0.259, p>.05)

Lisansüstü Eğitime Yönelik Tutumları ile Lisans Mezuniyet Genel Ortalaması, Üniversiteye Giriş Puanı ve Tercih Sıralamaları Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular

2010-2011Eğitm Öğretim Yılında Mezun Olmuş Öğrencilere Ait Korelasyonlar aşağıda verilmektedir

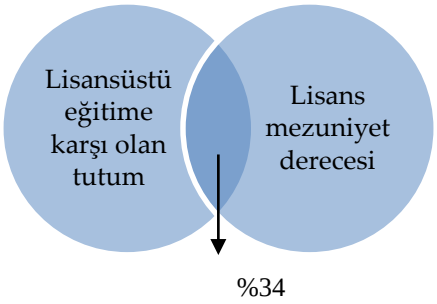
Lisans genel ortalaması- lisansüstü eğitime yönelik tutum ölçeği puanı korelasyonu. Bu korelasyon bulguları 2006 -2010 yılları arasında yüksek lisans eğitimi almış/alan öğrencilerin lisansüstü eğitime yönelik tutum ölçeği puanı ve lisans mezuniyeti ortalaması dikkate alınarak elde edilmiştir.

Tablo 5. 2010-2011 Eğitim Öğretim Yılında Mezun Olmuş Öğrencilerin Lisans Mezuniyeti Genel Ortalaması ve Lisansüstü Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Puanı Korelasyon Tablosu

	N	r	p
Tutum Ölçeği Puanı & Lisans Ortalaması	48	,586(**)	,000

r: Pearson Korelasyon Katsayısı, p: Anlamlılık düzeyi, p<.05 referans alınmıştır, N: Veri sayısı, **p<.01

Tablo 5 incelendiğinde 2011 yılında mezun olan öğretmen adaylarının lisans genel ortalamaları ile lisansüstü eğitime olan tutumları arasında, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (r=0.586, p<.05). Buna göre lisans ortalaması arttıkça lisansüstü eğitime karşı olan tutumun da olumlu yönde arttığı söylenebilir. Korelasyon analizi sonucu değişkenler arasındaki korelasyon katsayıları belirlenmiştir. Buna göre %5 önem seviyesine göre 0,05'ten küçük olan değerler ilişkinin olmadığını gösterirken, %5'ten büyük olan değerler değişkenler arasındaki ilişkinin varlığını gösterir. Tablo 5'te (**) ile işaretlenen rakamlar %1 önem seviyesinde değişkenler arasında korelasyon olduğunu gösterir.

Şekil 1. r = 0,586 için açıklanan varyans miktarı

Analiz ile hesaplanan korelasyon değerinin anlamlı olup olmadığı tespit edilir. Açıklanan varyans (değişkenlik), değişkenlerden birindeki değişmenin ne kadarının diğer değişken tarafından açıklandığının yüzde olarak ifade edilmesini sağlar. Değişkenlerin birbirlerine açıkladıkları varyans miktarı korelasyon katsayısının karesine (r^2) eşit olup, bu değer determinasyon katsayısıdır.

Değişkenlerin birbirlerinde açıkladıkları varyans miktarı korelasyon katsayısının karesine (r^2) eşit olup bu değer determinasyon katsayısı olarak isimlendirilir. Determinasyon katsayısı (r^2=0,34) dikkate alındığında, lisansüstü eğitime karşı olan tutumdaki toplam varyansın %34'nün lisans mezuniyet derecesinden kaynaklandığı söylenebilir. Karşılıklı ilişkiden söz edildiğinden bunun tersi olarak öğrencilerin lisans mezuniyet derecesindeki toplam varyansın %34'ünün, lisansüstü eğitime karşı olan tutumdan kaynaklandığı ifade edilebilir.

2009-2010 Eğitim-Öğretim Yılında Fakülteye Giren ve Halen 3.Sınıfta Okumakta Olan Öğrencilere Ait Korelasyonlar

2009-2010 eğitim-öğretim yılında fakülteye giren öğrencilerin tercih sırası ve lisansüstü eğitime yönelik tutum ölçeği puanı korelasyonu. Bu korelasyon bulguları 2009-2010 yılında fakülteye giren öğrencilerin tercih sırası ve lisans üstü eğitime yönelik tutum ölçeği puanı dikkate alınarak elde edilmiştir.

Tablo 6. 2009-2010 Eğitim -Öğretim Yılında Fakülteye Giren Öğrencilerin Tercih Sırası ve Lisans Üstü Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Puanı Korelasyon Tablosu

	N	r	p
Tutum Ölçeği Puanı & Tercih Sırası	52	,586(**)	,000

r: Pearson Korelasyon Katsayısı, p: Anlamlılık düzeyi, p<.05 referans alınmıştır, N: Veri sayısı, **p<.01

Tablo 6 incelendiğinde 2009 yılında fakülteye giren öğretmen adaylarının tercih sıralamaları (kaçıncı tercihlerine yerleştiklerini gösterir sıralama) ile lisansüstü eğitime olan tutumları arasında, negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. (r=0.586, p<.05=alfa). Buna göre tercih sıralamalarında sonlara doğru yerleştikleri fakülteye yer veren adayların lisansüstü eğitime karşı olan tutumun da olumsuz yönde arttığı söylenebilir. Determinasyon katsayısı (r^2=0,34) dikkate alındığında, lisansüstü eğitime karşı olan tutumdaki toplam varyansın (değişkenliğin) %34'nün tercih sıralamasından kaynaklandığı söylenebilir.

2009-2010 eğitim -öğretim yılında fakülteye giren öğrencilerin üniversiteye giriş puanı ve lisans üstü eğitime yönelik tutum ölçeği puanı korelasyonu. Bu korelasyon bulguları 2009-2010 yılında fakülteye giren öğrencilerin Üniversiteye giriş puanı ve lisans üstü eğitime yönelik tutum ölçeği puanı dikkate alınarak elde edilmiştir.

Tablo 7. 2009-2010 Eğitim -Öğretim Yılında Fakülteye Giren Öğrencilerin Üniversiteye Giriş Puanı ve Lisans Üstü Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Puanı Korelasyon Tablosu

	N	r	p
Tutum Ölçeği Puanı & ÖSS Puanı	52	,108	,444

r: Pearson Korelasyon Katsayısı, p: Anlamlılık düzeyi, p<.05 referans alınmıştır, N: Veri sayısı

Tablo 7 incelendiğinde 2009-2010 eğitim -öğretim yılında fakülteye giren öğrencilerin üniversiteye giriş puanı ve lisans üstü eğitime yönelik tutum ölçeği puanı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir (r=0.108, p>.05)

Sonuçlar ve Öneriler

Lisansüstü eğitime yönelik öğrenci tutumlarının ve farklı yıllarda M.Ü. eğitim fakültesinde eğitim görmüş/gören öğrencilere aittir. Korelasyon analizinde kullanılan veriler 2006-2010 yılları arasında M.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü İ.Ö.M.Ö.A.B.D'da yüksek lisans eğitimi gören/görmüş öğrencilere ait not bilgilerinden, 2011 yılında M.Ü. Eğitim Fakültesi İ.Ö.M.Ö.A.B.D'dan mezun olmuş öğretmen adaylarına ait not verilerinden ve lisans üstü eğitime yönelik uygulanan tutum ölçeği puanlarının yorumlanmasından oluşmaktadır. Ayrıca Korelasyon analizinde 2009 yılında fakülteye giren öğretmen adaylarının ÖSS puanları, üniversite tercih sıralamasında yerleştikleri bölüme kaçıncı sırada yer verdikleri ve lisans üstü eğitime yönelik uygulanan tutum ölçeği puanlarının yorumlanmasından oluşmaktadır.

Korelasyon sonuçlarına göre; 2006 -2010 yılları arasında yüksek lisans eğitimi almış/alan öğrencilerin lisans mezuniyeti ortalaması ve ALES puanı arasında yapılan korelasyonda iki veri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir (r=0.286, p>.05).Yine aynı şekilde, 2006 -2010 yılları arasında yüksek lisans eğitimi almış/alan öğrencilerin yüksek lisans mezuniyeti ortalaması ve ALES puanı arasında da anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir (r= - 0.050, p>.05).

ALES puanı ve mezuniyet ortalamaları arasında anlamlı bir ilişkinin olmaması, İ.Ö.M.Ö.A.B.D'da eğitim almış öğrencilerin fakültede matematik becerilerinin geliştiği ve bu öğrencilerin zaten oldukça yüksek puanlarla fakülteye girdikleri, üniversiteye giriş esnasında ortaöğretimden de süregelen bilgi ve becerilerinin de, temeli; mantık ve akıl yürütmeye dayalı olan ALES sınavındaki başarılarına katkısı olduğu düşünülebilir. Çoğunluğu ALES sınavından yüksek başarı gösteren adaylar için lisans derslerindeki başarılarının yol gösterici olmayabileceği göz ardı edilmemelidir.2006 -2010 yılları arasında yüksek lisans eğitimi almış/alan öğrencilerin yüksek lisans mezuniyeti ortalaması ve lisans mezuniyeti ortalaması arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir (r=0.259, p>.01).

Lisans genel not ortalamalarının ve yüksek lisans genel not ortalaması arasında anlamlı ilişki çıkmaması yüksek lisans dersleri ve lisans derslerinin içeriklerinin farklı olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu çalışmada öğrencilerin her dersi başarılı oldukları geçme notları kullanıldığından üniversiteye giriş yılları farklı olan öğrencilerin çok büyük bir kısmının belirli bir dersi alma yılları da farklıdır. M.Ü. İ.Ö.M.Ö.A.B.D'nın her yıl ÖSYM tarafından yapılan ÖSS sınavının hemen hemen aynı yüzdelik dilimine giren adaylar arasından öğrenci aldığı düşünülürse, not dağılım oranlarındaki farklılıktan

dolayı çıkan anlamsız ilişkinin, öğretim elemanlarının uyguladıkları ölçme yöntemi farklılıklarından ve farklı üniversitelerden yüksek lisans eğitimine başvuran adayların not verilerinden de kaynaklandığı öne sürülebilir.

2011 yılında mezun olan öğretmen adaylarının lisans genel ortalamaları ile lisansüstü eğitime olan tutumları arasında, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir($r=0.586$, $p<.01$).Buna göre lisans ortalaması arttıkça lisansüstü eğitime karşı olan tutumun da olumlu yönde arttığı söylenebilir.

Bu durum öğrencilerin mezuniyet notunun ve yüksek lisansa girişte önemli bir bileşen olduğunu bildiklerini ve lisans ortalaması yüksek adayların lisansüstü eğitime yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

2009 yılında fakülteye giren öğretmen adaylarının tercih sıralamaları (kaçıncı tercihlerine yerleştiklerini gösterir sıralama) ile lisansüstü eğitime olan tutumları arasında, negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=0.586$, $p<.05$).Buna göre tercih sıralamalarında sonlara doğru yerleştikleri fakülteye yer veren adayların lisansüstü eğitime karşı olan tutumun da olumsuz yönde arttığı söylenebilir. Orta öğretim eğitiminin sonunda ÖSS puanına göre tercih yapıldığı düşünülürse M.Ü. Eğitim Fakültesi İ.Ö.M.Ö.A.B.D'nı tercihlerinin üst sıralarında yer vererek yerleşen öğrencilerin bilinçli tercihlerle yerleştikleri ve girdikleri bölüme tesadüfen değil isteyerek yerleştikleri göz önüne alınmalıdır. Bu durumda öğrencilerin isteyerek yerleştikleri bölümün lisans eğitiminin ardından lisans üstü eğitime olan tutumlarının yüksek olması beklenen bir durumdur ve sonuçta korelasyon analizinde de bu düşünceleri destekler nitelikte bulgular ortaya çıkmıştır.

2009-2010 Eğitim -Öğretim Yılında Fakülteye Giren Öğrencilerin Üniversiteye Giriş Puanı ve Lisans Üstü Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Puanı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. ($r=0.108$, $p>.05$)

M.Ü. İ.Ö.M.Ö.A.B.D'nın her yıl ÖSYM tarafından yapılan ÖSS sınavının hemen hemen aynı yüzdelik dilimine giren adaylar arasından öğrenci aldığı düşünülürse, üniversiteye giriş puanı ve lisans üstü eğitime yönelik tutum ölçeği puanı arasında çıkan anlamsız ilişkinin birbirine çok yakın ÖSS puanlarından kaynaklandığı söylenebilir.

Öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelik tutumları ile birlikte daha önce eğitim fakültesinde yüksek lisans eğitimi almış öğrencilerin bilgileri, öğrencilerin not ortalamaları, ALES puanları, fakülteye giriş puanları, tercih sırasında yerleştikleri bölüme kaçıncı sırada yer verdikleri gibi pek çok bileşenle birlikte irdelenmiştir. Öğretmen adaylarının tutumlarına yönelik veriler Ünal ve İlter'in (2010) yılında 5'likert tipinde hazırladıkları "lisansüstü tutum ölçeği" ile elde edilmiş, sonuçlar korelasyonel olarak incelenmiştir.

Tutumun başarı üzerindeki yadsınamaz etkisi göz önüne alınarak yapılan çalışmamız, tutum ve başarının birlikte incelendiği, öğrencilerin akademik çalışmaya dönük olumlu tutumlarının başarıyı da beraberinde getirdiği sonucuna varılan pek çok çalışma ile paralellik göstermektedir.

Öğretmen adaylarının görüşlerinden hareket edilen ve tutumların incelendiği araştırmalara örnek olarak; Erdem Gezer ve Çokadar'ın (2005) tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını inceledikleri çalışmaları, Yumuşak vd.(2006), genel olarak fen-edebiyat fakültesi mezunları ile eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını inceledikleri çalışmanın yanı sıra Gürses vd.(2005) ve Gök (2003)'ün yaptıkları çalışmalar sıralanabilir. Öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime karşı olan tutumlarının öğretmen adaylarının etkin bilgi ve beceri kazanmalarında etkili olup olmadığının araştırılması ile ilgili bölümde; lisansüstü eğitime karşı tutum ölçeği ile birlikte öğretmen adaylarının mezuniyet notları, ALES puanları Üniversiteye giriş puanları ve tercih sıralamaları dikkate alınarak yapılan korelasyon sonuçlarına göre mezun öğrencileri lisans genel ortalaması ve tutum ölçeği arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmış, aynı şekilde henüz fakültenin ikinci sınıfında okuyan öğrencilerin tercih sırasında yerleştikleri bölüme kaçıncı sırada yer verdiklerini gösteren sıralama ile aynı öğrencilere uygulanan lisansüstü eğitime yönelik tutum ölçeği arasında negatif ve anlamlı bir ilişki göze çarpmaktadır.

Öğretmenlerin kaydoldukları programı tercih etme sırası ile ilgili bu bulgu lisansüstü eğitime olan beklentinin gerçekleşme durumunu göstermesi açısından önemlidir. Yapılan araştırmalarda genellikle

öğretmen adaylarının lisansüstü eğitim almaya karşı olumlu tutum ve isteklilik sergiledikleri Dönmez vd. (2012), Şaşmaz Ören vd. (2012), İlhan vd, (2012), Koksalan vd. (2010), Ünalve İlter (2010), Erkılıç (2007), mesleğe başlayan öğretmenlerin ise lisansüstü eğitim alma konusunda olumlu tutumlar yanında olumsuz tutumlar da sergiledikleri görülmektedir. Doğusan (2003) tarafından "İlköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin, öğretmenlerin lisansüstü öğrenimi konusundaki tutumları (Kırıkkale il örneği)" başlıklı yüksek lisans tezinde Kırıkkale ilinde toplam 299 yönetici ve öğretmenin lisansüstü eğitime bakış açısı ölçek yardımıyla belirlenmiş, buna göre yönetici ve öğretmenlerin lisansüstü öğrenime ilişkin genel tutumları, lisansüstü öğrenime giriş koşulları, lisansüstü öğrenim süreci ve lisansüstü öğrenim sonrası ile ilgili olumsuz tutum sergilemişler, lisansüstü öğrenimin önemi konusunda ise kararsız kalmışlardır. Adıgüzel ve İpek (2010) tarafından ilköğretim birinci ve ikinci kademe öğretmenlerinin lisansüstü eğitime ilişkin beklentileri üzerine yapılan çalışmada lisansüstü eğitim "genel yarar, kişisel gelişim, maddi çıkar" boyutlarında olumlu bulunurken olumsuz beklentilerin de bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ülkemiz dışındaki öğretmenlerin lisansüstü eğitim yapma nedenleri arasında da kendini geliştirme ile yeni yöntem ve teknikleri öğrenme öne çıkmaktadır. (Kyriacou & Kunc, 2007; Bertram, Mthiyane ve Mukeredzi, 2012).

Bu ilişkilerden yola çıkarak öğrencilerin lisans ortalamalarını fakülte eğitimleri boyunca yüksek tutmaya yönelik çabalarının ardında lisansüstü eğitime olan olumlu tutumları da rol oynamaktadır. Yumuşak vd. (2006)'nin yapmış oldukları çalışmada elde ettikleri sonuç da bu bulguyu destekler niteliktedir. Yine aynı şekilde henüz fakülteye girmeden tercih sıralarında eğitim fakültesine üst sıralarda yer veren adayların, ikinci sınıfa geldiklerinde lisansüstü eğitime karşı tutumları ölçüldüğünde yüksek puan aldıkları görülmektedir.

Bu bulgular Alhas (2006)'ın yaptığı bir çalışmadaki bulgularla benzerlik göstermiştir. Alhas (2006) tarafından yapılan "lisansüstü eğitim yapmakta olan Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenlerinin lisansüstü eğitime bakış açıları (Ankara ili örneği)" başlıklı yüksek lisans çalışmasında anket yardımıyla toplanan veriler sonucunda öğretmenlere lisansüstü eğitimin kazandırdığı beceriler sırasıyla "akademik çalışmalar için dayanak oluşturması, bilimsel araştırma ile bilgiye erişme, değerlendirme ve yorumlama becerisi geliştirme, mesleki çevre ve öğrenciler ile iyi ilişkiler kurma, çevrenin, okulun ve sınıfın eğitim-öğretim problemlerini bilimsel yollarla çözmede yardımcı olmak" şeklinde ortaya konulmuştur. Öğretmenlerin lisansüstü eğitimi tercih etmelerinde, akademik personel olma istekleri, kişisel gelişim ve meslekî kariyer kazanma isteklerinden sonra gelmiştir. Başer vd. (2005) tarafından yüksek lisans yapan öğretmenlere yönelik yapılan bir araştırmada da benzer sonuca ulaşılmış, ancak Oluk ve Çolak'ın (2005) lisansüstü eğitim alan öğretmenlere yönelik yaptığı araştırma sonucuna benzerlik göstermemiştir. Başer vd.(2005) araştırmalarında yüksek lisans eğitimi alan öğretmenlerin %16,7'sinin akademik kariyer için lisansüstü eğitim aldıkları sonucuna ulaşırken, Oluk ve Çolak (2005) araştırmalarına katılan bütün lisansüstü eğitim alan öğretmenlerin, akademik kariyer ve üniversitelerde görev almayı lisansüstü eğitime başlama sebebi olarak belirttikleri sonucuna ulaşmıştır. Araştırmada öğretmenlerin özellikle kişisel gelişimleri için lisansüstü eğitimi tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.

Buna karşın yüksek lisans eğitimini tamamlamış adayların lisans ortalamaları ile yüksek lisans ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde yüksek lisans eğitimi almaya hak kazanan adayların lisans genel ortalamalarıyla ALES puanları arasında anlamlı bir ilişkide bulunamamıştır. Aynı şekilde öğrencileri yüksek lisans genel ortalamasıyla ALES puanları arasında da anlamlı bir ilişki çıkmamıştır.

Lisans genel not ortalamalarının ve yüksek lisans genel not ortalaması arasında anlamlı ilişki çıkmaması yüksek lisans dersleri ve lisans derslerinin içeriklerinin farklı olmasından kaynaklandığı söylenebilir. ALES puanlarının lisans ve yüksek lisans ortalamalarıyla anlamlı bir ilişki göstermemesi, lisans ve yüksek lisans ders içerikleri ile ALES içeriğinin örtüşmemesinden daha ziyade, ilköğretim matematik bölümü mezunu öğrencilerinin, temeli mantık yürütme ve sayısal işlem becerisi olan ALES sınavlarından çok yüksek puanlar almalarıyla açıklanabilir.

Eğitim fakültesi ilköğretim matematik bölümü öğrencilerinin üniversiteye giriş puanları, eğitim kariyeri yapma doğrultusundaki tutumları ile ilk iki yılda matematik alan derslerindeki başarılarının, eğitimlerinin geri kalan bölümlerine etkisinin olduğu yapılan çalışmalar sonucunda netlik kazanmıştır.

Öneriler

Lisans genel not ortalamalarının ve yüksek lisans genel not ortalamalarının arasındaki uyumsuzluğun nedenlerinin ortaya koyulabilmesi için lisans dersleri ve yüksek lisans ders içerikleri arasındaki uyumun ve derslerde kullanılan ölçme yöntemlerinin sorgulanması önerilebilir.

Akademik kariyer tutumlarını incelemek için derinlemesine nitel çalışmaların yapılmasında fayda olabilir. Bunun yanı sıra üniversite yıllarında akademik hayatı seçmek isteyen öğrencilere mesleğin zorlukları ya da avantajları hakkında bilgilendirici paneller verilmesi de akademik kariyer hakkında meydana gelecek tutumları olumlu yönde etkileyebilir.

Akademik kariyer tutumlarının tespit edilmesinin ardından, tutumların arkasında yatan nedenlerin araştırılması mevcut olan tutumların olumlu yönde geliştirilmesini için yeni fikirleri bulunabilir. Bu nedenle akademik kariyer tutumlarını incelemek için derinlemesine nitel çalışmaların yapılmasında fayda olabilir.

Kaynaklar

Adıgüzel İ, ve İpek, C. (2011). *İlköğretim birinci ve ikinci kademe öğretmenlerinin lisansüstü eğitime ilişkin beklentileri*. 5-7 Mayıs 2011 Sivas. 10. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri.

Alhas, A. (2006). Lisansüstü Eğitim yapmakta olan milli eğitim bakanlığı öğretmenlerinin lisansüstü eğitime bakış açıları.*Yayınlamış Yüksek Lisans Tezi*, *Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*

Anderson L.W. (1988). *Attitudes and their measurement. In J.P. Keeves, (Ed.), Educational research, methodology and measurement: An international handbook*. New York: Pergamon Press.

Aslan, G. (2007). Ankara üniversitesi eğitim bilimleri enstitüsüne kayıtlı doktora öğrencilerinin lisansüstü öğretim ilişkin sorunları, *Milli Eğitim Dergisi*, 174-187

Aydemir, S. (2005). Çalışanların işlerine ilişkin duygularının stres tepkileri üzerindeki etkisi. *İstanbul Üniversitesi,* İktisat Fakültesi Mecmuası, *55*(1), 834-851.

Aytaç, S. (1997). *Çalışma yaşamında kariyer*, İstanbul: Epsilon Yayınları.

Balcı, A. (2006). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem*, Teknik ve İlkeler. Ankara: Pegem Yayınları.

Başer, N., Narlı, S. ve Günhan, B. (2005). *Öğretmenlerin Lisansüstü Eğitim Almalarında Yaşanan sorunlar ve Çözüm Önerileri,* Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 17: 129-135.

Beyreli, L. ve Arı, G. (2008). Türkçe eğitiminde yüksek lisans tezleri ve nitel araştırma tekniklerinin yeri. *II. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiri Kitabı*, *2005* (s.178-192), İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Bertram C., Mthiyane N. and Mukeredzi T. (2012). 'It will make me a real teacher': Learning experiences of part time PGCE students in South Africa. *International Journal of Educational Development.* [Internet: 25 Kasım 2012 http://dx.doi.org/ 10,1016/j.ijedudev.2012.10.001

Çeliköz, N.ve Çetin,F. (2004). Anadolu Öğretmen Lisesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarını Etkileyen Etmenler. *Millî Eğitim Dergisi*, S. 162.

Çepni, S. ve Küçük, M. (2002*). Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Eğitim Araştırmaları Hakkındaki Düşünceleri*, V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresinde sunulan bildiri, , www.fedu.metu.edu.tr/semp/bildiri.html adresinden 10.07.20211 tarihinde alınan özet. Eğitim Fakültesi Dergisi, 19.

Çoklar, A. N. ve Kılıçer, K (2007). Lisansüstü Eğitimde Alternatif Çözümler: Sanal Platformlar. *III. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 172–176.

Dogusan, F. (2003). *İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Öğretmenlerin Lisansüstü Öğrenimi Konusundaki Tutumları,* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kırıkkale: Türkiye

Dönmez, A., Aydoğdu, E., Sever, M., Ahmet Aypay (2012). Öğretmen Adaylarının Lisansüstü Eğitime Yönelik Tutumları, *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2* (1) 9-26

Erkılıç, T.A. (2007). Öğretmen Adaylarının Lisansüstü Eğitim İstekliliklerini Etkileyen Etmenler (Eskişehir Örneği*), GAU Journal of Social &Applied Sciences 3*(5) :46-72

Erkuş, A. (2003). *Psikometri üzerine yazılar*. Ankara, Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Erdoğmuş, N. (2003). *Kariyer Geliştirme Kuram ve Uygulama*.Ankara: Nobel YayınlarıHall, D., T. (1994). *Career Development, The International Library of Management*, Dortmounth: Publishing Comp.

Horn,D., Balazsi, I., Takacs, S. ve Zhang,Y. (2006). Tracking and inequality of learning outcomes in Hungarian secondary schools. *Prospects: Quarterly Review of Comparative Education,XXXVI, 4,* 433-446

House, J.D. ve Prison S.K. (1998). Student attitudes and academic background as predictors of achievement in college English. *Journal of Instructional Media, 25* (1): 29-43.

İpek, C., Tekbıyık, A. ve Ursavaş, Ö. F. (2009*). Lisansüstü öğrencilerinin araştırma özyeterlik inançları ve bilgisayar tutumları.* III. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu Özetler Kitabı. *(Henüz yayımlanmadı).*

Kaçalin, M. S. (2008). Türkçe eğitimi lisansüstü çalışmalarında metin incelemeleri. *II. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiri Kitabı, 2008* (s.200-208), İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Günümüzde insan ve insanlar: Sosyal psikolojiye giriş* (12.Basım). İstanbul: Evrim Yayınevi.

Kan, A. & Akbaş, A. (2006). Affective factors that influence chemistry achievement (attitude and self efficacy) and the power of these factors to predict chemistry achievement-*I. Journal of Turkish Science Education, 3*(1): 76-85.

Kara, F. (2008).Matematik öğretmenlerinin lisansüstü eğitim deneyimleri ve okul yaşantılarına yansımaları, *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü. Trabzon: Türkiye*

Karakütük, K. (2000). *Avrupa, Asya ve Amerika'da lisansüstü öğretim reformu*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Karakütük, K. (2002). *Öğretim üyesi ve bilim insanı yetiştirme, lisansüstü öğretimin planlanması*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (12.Baskı), İstanbul: Nobel Yay.

Kyriacou, C., Coulthard, M. (2000). Undergraduates' views of teaching as a career choice. *Journal of Education for Teaching, 26*(2), 117-126.

Kaya, Z. (2007). Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi anabilim dalı müzik eğitimi bilim dalı yüksek lisans öğrencilerinin sorunları. *III. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiri Kitabı, 2007* (s.349-357), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Köksalan, B. İlter, İ. ve Görmez, E. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyo-Kültürel Özellikleri ve Lisansüstü Eğitim İsteklilikleri Üzerine Bir Çalışma (Fırat, Erzincan ve İnönü Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği ABD Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11* (3): 277-299

Kurt, A. A., Yıldırım, Y., Becit, G., Uysal, Ö., Bağcı, H. ve Özdamar, N. (2007). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri dersine ilişkin öğrenci görüşleri. *III. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiri Kitabı, 2007* (s. 371-379), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Oğuz, A., (2004). Bilgi Çağında Yüksek Öğretim Programları, *Milli Eğitim Dergisi*, 164.

Levin, T., Naama, S. ve Zipora, L. (1991). Achievements and attitudinal patterns of boys and girls in science. *Journal of Research in Science Teaching, 28* (4): 315-328.

Morgan, C.T. (1991). *Psikolojiye giriş*. 8. Baskı (. H.Arıcı, , O.Aydın, ve ark Çev.), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları.

Oluk, S. ve Çolak, F. (2005). Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okullarda Öğretmen Olarak Çalışan Lisansüstü Öğrencilerinin Karşılaştıkları Bazı Sorunlar, *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, *17*:141-144

Oliver, J.S. ve Simpson, R.D. (1988). *Influences of attitude toward science, achievement motivation and science self concept on achievement in science: A longitudinal study*. Science Education, 72 (2): 143-155.

Oğuzkan, F. (1993). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayını.

Özçelik, D.A. (1998). *Ölçme ve değerlendirme*. Ankara: ÖSYM Yayınları.

Özbay, M. (2008). Türkçe öğretimi alanındaki lisansüstü eğitim programları ve bazı öneriler. *II. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiri Kitabı, 2008* (s.193-199), İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Özoğlu, S. Ç. (2002). *Öğretim üyesi ve bilim insanı yetiştirme, lisansüstü öğretimin planlanması*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Şahin, A., Çokadar, H., & Uşak, M. (2008). Context, process and change: The status of prospective teachers' perception of teaching process. *Essays in Education, 23*, 129-141.

Şaşmaz Ören, F., Yılmaz, T. ve Güçlü, M. (2012). Öğretmen Adaylarının Lisansüstü Eğitime Yönelik Görüşlerinin Analizi, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 1* (2):189-201

Tapia, M. ve Marsh,G. E. (2004). The relation of math anxiety and gender. *Academic Exchange Quartely, 8*(2), 130-134

Tosunoğlu, M. ve Kayadibi, N. (2007). Türkçe eğitimi ve öğretimi yüksek lisans programlarının değerlendirilmesi. *III. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiri Kitabı, 2007* (s.512-520), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Uras, M. ve Kunt, M. (2005). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğinden Beklentileri ve Beklentilerinin Karşılanmasının Umma Düzeyleri, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim fakültesi dergisi,1*,19

Ünal, Ç., İlter, İ. (2010) Sınıf Öğretmeni Adaylarının Lisansüstü Eğitime Olan Tutumları (Fırat, Erzincan ve İnönü Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği ABD Örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2010 14* (2): 1-18

Varış, F. (1984). *Lisansüstü Düzeyde Eğitim Elemanı Yetiştirme Eğitim Bilimleri Sempozyumu. 49-54. Ankara, Ankara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları*, 136.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin yay.

Yumuşak, A., Aycan, N., Aycan, Ş., Çelik, F., Kaynar, H. Ü. (2006). Muğla Üniversitesi tezsiz yüksek lisans programı ile eğitim fakültesi lisans programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve endişelerinin karşılaştırılması *15. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Özetleri, 13-15 Eylül 2006, MÜ. Muğla,* 266.